

מי שהיה פרק תשיעי פסחים

צו.

עין משפט נר מצוה

א מ"י פ"ד מהל' פסולי
הטוקשין ל"ז:
בב ב מ"י פ"ד מהל'
ק"פ הלכה ו:
ג ג מ"י פ"ד מהל' פסולי
הטוקשין הלכה ח:
ד ד מ"י פ"ד מהל' פסולי
הלכה ט:

רבינו הגנאל

ואסיקנא אלא לאו שנמצא
קודם שחיטה והמיר
מקודם שחיטה קא מבעט
לה תנא דלא קריבא.
(מיהא כלומר הנמצא)
מיהא שמיטין דהנמצא
איהו שחיטת הפסח הוא
קרב שלמים וכן תמורתו.
אבל הנמצא קודם שחיטה
אינו קרב לא הוא ולא
תמורתו תיובתא דרבה.
אמר שמואל כל שבחטאת
מתה בפסח קרב שלמים
כל שבחטאת רועה בפסח
נמי רועה, ואתקף עליה
רב יוסף הרי חטאת
שעברה שנתה דלרעה
אזילא, דאמר ר"ל בתמורה
פ"ד חטאת שעברה שנתה
רוחין כאלו עומדת בבית
הקברות ורועה, ואלו פסח
שעברה שנתו קרב שלמים,
הנני כשב לרבות פסח
לאליה, כשהוא אימרי אם
כשב לרבות פסח שעברה
שנתו ושלמים הבאים
וכו, ושנינו כי קאמר
שמואל כל שבחטאת רועה
בפסח נמי רועה באבודין
שעברה שנתה ונחלו לא
אמר שמואל, ובאבודין מי
משכחת להא דשמואל,
והא אבודה בשעת הפרשה
אחרת, דלרבות אע"פ
שנמצאת הראשונה לרעה
אזילא, דתנן בתמורה פ"ד
המפריש חטאתו אבודה
והפריש אחרת תחתיה
ונמצאת הראשונה והרי
שתייהן עומדות המימות
וכו, ודייקין מיהא נמצאת
אחר שנכתבו בעלים
מתה, מכלל שאם נמצאת
קודם שתיפירו בעלים
רועה, ואלו בפסח היכא
דאבר ונמצא אחר (הפסח)
[וצאת] קודם שחיטה קרב
שלמים, ושנינו שמואל
כרבא סבירא ליה (ל)
דאמר בשמעתא דקמי
הא שחיטה קבעה, והא
מדאמר ר' יוחנן עלה אין
לך פסח שקרב שלמים
אלא שנמצא אחר שחיטה,
מכלל דשמואל סבר חצות
קבעה ולא שחיטה, ודייקין
אבודה היא, כדברא דאמר
בתמורה בתחלת פ"ד אמר
רבא אבודה לילה לא
שמה אבודה, אינו הוא
אמרין התם אי הכי רועה
ל' היכי משכחת לה.

אילימא שנמצא קודם שחיטה והמיר בו קודם שחיטה פשיטא
למה ל' קרא, ואע"ג דקתני ליה צמתי לאשמעינן
דאיכא תמורה ללא קרבה מ"מ לא אינטריך להכי:
פשיטא, והשם לא שייך לשנויי דקרא אסמכתא בעלמא כדשני
לעיל דאם כן קרא למאי אתא:
אלא יאו שנמצא קודם שחיטה,
תימה ללישנא קמא מלי

מקשה אבי לרבה מהך דרבימא והלא
סיפא מסייעתא לו דהדיא דמסיק
השם וזהו תימה לומר שלא ידע אבי
סיפא דברייתא דמקשי מיניה:
אמר שמואל כל שבחטאת מתה
בו, שמואל כרבי זירא סבר
דאמר חלות קבע עמד מל"ר יוחנן אין
הפסח קרב שלמים אלא שנמצא אחר
שחיטה והכי (דדייקן) לקמן:

ובל"א הוא והרי בו, תימה
דפריך אסיפא דמילתיה
דכל שצחטאת רועה וארישא נמי
איכא למיפך דהא תמורת חטאת
ט[אן] שמתו בעליה דלמיתא אזלא
ואלו צפסא אמרי צמתי תמורת
הפסח רועה אלא המיר קודם חלות
דקבעיה חלות וכן מתו בעליה אמר
לקמן דאי מת קודם חלות דקבעיה
חלות: **רואין** אותה באילו היא
בבית הקברות, נקט הכי משום
דחייית צית הקברות לאו דמיה היא
וכמו כן עברה שנתה לא חשיב דחוי
כמו מתו או נשכחו בעליה:

ורועה, פירש רש"י ופלו דמיה
לקין הנשכח ממדרשו של
היודע ואין נראה לרבי"א דלא נאמר
מדרש היודע אלא בהפריש מעות
למטאתו או לאשמו ונשמיר מהם
או אצרו והפריש אחריהם וחזר כך
נמצאו דמה שנשמיר יפלו לנדבה
אזל צבי האי גוונא שלא נתכפרו
עדיין בעלים אמרינן מימכר יביא
אחרת צדמיה והביא ר"י ראייה לדבריו
דמין צפרק ולד חטאת (תמורה דף כא):
ושאזדה אס משכפרו כו' ואם עד
שלא כפרו בעליה מרעה עד שמתאז
ותמכר יביא אחרת צדמיה והשם
צדמיה גמורה כמו אצדה דמודי ריש
לקיש לאחר כפרה דמיתה קתני עד
שלא כיפרו יביא צדמיה אחרת צעברה
שנתה דלחו דחוי גמור הוא דלף לאחר
שכפרו בעליה אינה מתה לא כל שכן

שאם נסתאזה קודם כפרה דיביא אחרת צדמיה: **קודם חצות**
לאו אבוד הוא, פירוש וצבי האי גוונא לא איירי שמואל דהא שנינו
כי קאמר שמואל בצדודין קאמר: **אלא** רועה ר"ב היכי משכחת
לה, דליכא ליימיר כגון שנאצדה צלילה דאצידת לילה לאו שמה
אצידה ושמואל בצדודין איירי כדפרישית:

כרבי

שהם נסתאזה קודם כפרה דיביא אחרת צדמיה: **וקודם חצות**
לאו אבוד הוא, פירוש וצבי האי גוונא לא איירי שמואל דהא שנינו
כי קאמר שמואל בצדודין קאמר: **אלא** רועה ר"ב היכי משכחת
לה, דליכא ליימיר כגון שנאצדה צלילה דאצידת לילה לאו שמה
אצידה ושמואל בצדודין איירי כדפרישית:

יכול אף לפני הפסח כן. תמורת הפסח שנמצא לפני פסח (שני)
הוא קריבה שלמים: **תלמוד לומר הוא**, פסח הוא הפסח כשר קרב
ואין תמורתו קריבה. לאו תמורת ההוא דקרב קא ממעט אלא הכי
קאמר יש תמורת פסח שאינה קריבה: **פשיטא**, דלא קרבה דהא

יכול אף לפני הפסח כן תלמוד לומר י הוא
הוא קרב ואין תמורת הפסח קריבה היכי
דמו אילימא שנמצא קודם שחיטה והמיר
בו קודם שחיטה פשיטא למה ל' קרא אלא
לאו שנמצא קודם שחיטה והמיר בו אחר
שחיטה תיובתא (ב) דרבא תיובתא אמר שמואל
כל שבחטאת מתה בפסח קרב שלמים וכל
שבחטאת רועה בפסח נמי רועה ורבי יוחנן
אמר אין הפסח קרב שלמים אלא שנמצא
אחר שחיטה אבל קודם שחיטה לא מתקין
לה רב יוסף ובל"א הוא והרי חטאת שעברה
שנתה דלרעה אלא (ד) דא"ר שמעון בן לקיש
חטאת שעברה שנתה רואין אותה כאילו
היא עומדת בבית הקברות ורועה ואילו
בפסח כי האי גוונא קרב שלמים (ד) דתניא
כשב לרבות את הפסח לאליה כשהוא אומר
אם כשב לרבות את הפסח שעברה שנתו
ושלמים הבאין מחמת פסח לכל מצות
שלמים שטעונים סמיכה ונסכים ותנופת חזה
ושוק כשהוא אומר (ג) אם עז הפסיק הענין
לימד על העז שאין טעון אליה אל"כ כי קאמר
שמואל באבודין ברחיין לא אמר ואבוד

יכול אף לפני הפסח כן תלמוד לומר י הוא
הוא קרב ואין תמורת הפסח קריבה היכי
דמו אילימא שנמצא קודם שחיטה והמיר
בו קודם שחיטה פשיטא למה ל' קרא אלא
לאו שנמצא קודם שחיטה והמיר בו אחר
שחיטה תיובתא (ב) דרבא תיובתא אמר שמואל
כל שבחטאת מתה בפסח קרב שלמים וכל
שבחטאת רועה בפסח נמי רועה ורבי יוחנן
אמר אין הפסח קרב שלמים אלא שנמצא
אחר שחיטה אבל קודם שחיטה לא מתקין
לה רב יוסף ובל"א הוא והרי חטאת שעברה
שנתה דלרעה אלא (ד) דא"ר שמעון בן לקיש
חטאת שעברה שנתה רואין אותה כאילו
היא עומדת בבית הקברות ורועה ואילו
בפסח כי האי גוונא קרב שלמים (ד) דתניא
כשב לרבות את הפסח לאליה כשהוא אומר
אם כשב לרבות את הפסח שעברה שנתו
ושלמים הבאין מחמת פסח לכל מצות
שלמים שטעונים סמיכה ונסכים ותנופת חזה
ושוק כשהוא אומר (ג) אם עז הפסיק הענין
לימד על העז שאין טעון אליה אל"כ כי קאמר
שמואל באבודין ברחיין לא אמר ואבוד

יכול אף לפני הפסח כן תלמוד לומר י הוא
הוא קרב ואין תמורת הפסח קריבה היכי
דמו אילימא שנמצא קודם שחיטה והמיר
בו קודם שחיטה פשיטא למה ל' קרא אלא
לאו שנמצא קודם שחיטה והמיר בו אחר
שחיטה תיובתא (ב) דרבא תיובתא אמר שמואל
כל שבחטאת מתה בפסח קרב שלמים וכל
שבחטאת רועה בפסח נמי רועה ורבי יוחנן
אמר אין הפסח קרב שלמים אלא שנמצא
אחר שחיטה אבל קודם שחיטה לא מתקין
לה רב יוסף ובל"א הוא והרי חטאת שעברה
שנתה דלרעה אלא (ד) דא"ר שמעון בן לקיש
חטאת שעברה שנתה רואין אותה כאילו
היא עומדת בבית הקברות ורועה ואילו
בפסח כי האי גוונא קרב שלמים (ד) דתניא
כשב לרבות את הפסח לאליה כשהוא אומר
אם כשב לרבות את הפסח שעברה שנתו
ושלמים הבאין מחמת פסח לכל מצות
שלמים שטעונים סמיכה ונסכים ותנופת חזה
ושוק כשהוא אומר (ג) אם עז הפסיק הענין
לימד על העז שאין טעון אליה אל"כ כי קאמר
שמואל באבודין ברחיין לא אמר ואבוד

יכול אף לפני הפסח כן תלמוד לומר י הוא
הוא קרב ואין תמורת הפסח קריבה היכי
דמו אילימא שנמצא קודם שחיטה והמיר
בו קודם שחיטה פשיטא למה ל' קרא אלא
לאו שנמצא קודם שחיטה והמיר בו אחר
שחיטה תיובתא (ב) דרבא תיובתא אמר שמואל
כל שבחטאת מתה בפסח קרב שלמים וכל
שבחטאת רועה בפסח נמי רועה ורבי יוחנן
אמר אין הפסח קרב שלמים אלא שנמצא
אחר שחיטה אבל קודם שחיטה לא מתקין
לה רב יוסף ובל"א הוא והרי חטאת שעברה
שנתה דלרעה אלא (ד) דא"ר שמעון בן לקיש
חטאת שעברה שנתה רואין אותה כאילו
היא עומדת בבית הקברות ורועה ואילו
בפסח כי האי גוונא קרב שלמים (ד) דתניא
כשב לרבות את הפסח לאליה כשהוא אומר
אם כשב לרבות את הפסח שעברה שנתו
ושלמים הבאין מחמת פסח לכל מצות
שלמים שטעונים סמיכה ונסכים ותנופת חזה
ושוק כשהוא אומר (ג) אם עז הפסיק הענין
לימד על העז שאין טעון אליה אל"כ כי קאמר
שמואל באבודין ברחיין לא אמר ואבוד

יכול אף לפני הפסח כן תלמוד לומר י הוא
הוא קרב ואין תמורת הפסח קריבה היכי
דמו אילימא שנמצא קודם שחיטה והמיר
בו קודם שחיטה פשיטא למה ל' קרא אלא
לאו שנמצא קודם שחיטה והמיר בו אחר
שחיטה תיובתא (ב) דרבא תיובתא אמר שמואל
כל שבחטאת מתה בפסח קרב שלמים וכל
שבחטאת רועה בפסח נמי רועה ורבי יוחנן
אמר אין הפסח קרב שלמים אלא שנמצא
אחר שחיטה אבל קודם שחיטה לא מתקין
לה רב יוסף ובל"א הוא והרי חטאת שעברה
שנתה דלרעה אלא (ד) דא"ר שמעון בן לקיש
חטאת שעברה שנתה רואין אותה כאילו
היא עומדת בבית הקברות ורועה ואילו
בפסח כי האי גוונא קרב שלמים (ד) דתניא
כשב לרבות את הפסח לאליה כשהוא אומר
אם כשב לרבות את הפסח שעברה שנתו
ושלמים הבאין מחמת פסח לכל מצות
שלמים שטעונים סמיכה ונסכים ותנופת חזה
ושוק כשהוא אומר (ג) אם עז הפסיק הענין
לימד על העז שאין טעון אליה אל"כ כי קאמר
שמואל באבודין ברחיין לא אמר ואבוד

יכול אף לפני הפסח כן תלמוד לומר י הוא
הוא קרב ואין תמורת הפסח קריבה היכי
דמו אילימא שנמצא קודם שחיטה והמיר
בו קודם שחיטה פשיטא למה ל' קרא אלא
לאו שנמצא קודם שחיטה והמיר בו אחר
שחיטה תיובתא (ב) דרבא תיובתא אמר שמואל
כל שבחטאת מתה בפסח קרב שלמים וכל
שבחטאת רועה בפסח נמי רועה ורבי יוחנן
אמר אין הפסח קרב שלמים אלא שנמצא
אחר שחיטה אבל קודם שחיטה לא מתקין
לה רב יוסף ובל"א הוא והרי חטאת שעברה
שנתה דלרעה אלא (ד) דא"ר שמעון בן לקיש
חטאת שעברה שנתה רואין אותה כאילו
היא עומדת בבית הקברות ורועה ואילו
בפסח כי האי גוונא קרב שלמים (ד) דתניא
כשב לרבות את הפסח לאליה כשהוא אומר
אם כשב לרבות את הפסח שעברה שנתו
ושלמים הבאין מחמת פסח לכל מצות
שלמים שטעונים סמיכה ונסכים ותנופת חזה
ושוק כשהוא אומר (ג) אם עז הפסיק הענין
לימד על העז שאין טעון אליה אל"כ כי קאמר
שמואל באבודין ברחיין לא אמר ואבוד

(א) יומא דף סו. תמורה
דף כב, (ב) [לעיל דף
נמורה דף כב: ונחום דף
ט, (ג) תמורה דף כב:
[נמורה פ"ד, ד] תמורה
ש, (ד) [נבירות טז,]
(ה) רש"י, (ו) [ושקלים פ"ו
מ"ן, (ז) בחלוקת רועה
אם כיוולא בו בחטאת רועה
אזל אס חטאת כ"ל רש"י,
(ח) [לעיל טז,] וכן
תמורה עור צ"ק ד' ד"ה
לאו ובחילין ע"י. ד"ה והלא
ונגדה לר' ד"ה אילמא
יש מקום לעיין בחומ"ס
מ"ק ב' ד"ה לאחיי צ"מ
נד: סד"ה לענין ב"מ
ד"ה והמילא, (ט) רש"י,
(י) רש"י,

תורה אור השלם

1. ואמרתם ובה פסח
הוא לך אשר פסח על
בתי בני ישראל במצרים
כנגדו את מצרים ואת
התנין הציל ויך ויך ויך
ועשוקה: שבות יב כו
2. אם ששב הוא מקריב
את קרבנו והקריב אתו
לפני ידו: ויקרא ג'
3. ואם עז קרבנו
והקריבו לפני ידו:
ויקרא ג' ב

הגהות הב"ח

(א) נמי תיבתא דרבה
תיובתא:

מוסף רש"י

וראין אותה כאילו
היא עומדת בבית
הקברות ורועה. כלומר
כל מקום שהיא שם
רוחין אמה קבילה היא
עומדת צבית חלילה
שאין כהן יכול ליכנס
אחריה ולחטטה, ורועה
עד שמתאז (תמורה ו)
ובע"ז יומא טו) אזל לא
מתטאות הממות היא, אלא
שאינה קריבה, הלכך רועה
עד שיפול כל מוס ומימכר
(ויומא שם), אין חטאת,
שכפרו בעליה, מתה
אלא שנמצאת לאחר
שנכתבו בעלים.
לאו שמייה אבדה, אלא
אחרת תחתיה, לאו שמה
שאינה קריבה, הלכך רועה
עומדות ותמכר בלחם
מהן, שיהי רועה (תמורה
פ. מב"ח), אבדת לילה
לאו שמייה אבדה, אלא
אחרת תחתיה, לאו שמה
שאינה קריבה, הלכך רועה
עומדות ותמכר בלחם
(תמורה כב).

(א) נגלה דני אחרת כי
לכינוי נמי וחי גורס שמי
השמות דלחם כן והלן
עמוד ב' הלל כגון א' ועי'